

ПІСНІ В ОБРЯДАХ ПЕРЕХОДУ: БРАТЧИНИ, ОХРИЗУВАННЯ, ПРОВОДИ (НА ОСНОВІ ПОЛЬОВИХ МАТЕРІАЛІВ КИРОВОГРАДЩИНИ)

АНДРІЙ БОНДАРЧУК,
УЧЕНЬ 9 КЛАСУ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ-ІНТЕРНАТ
КИРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

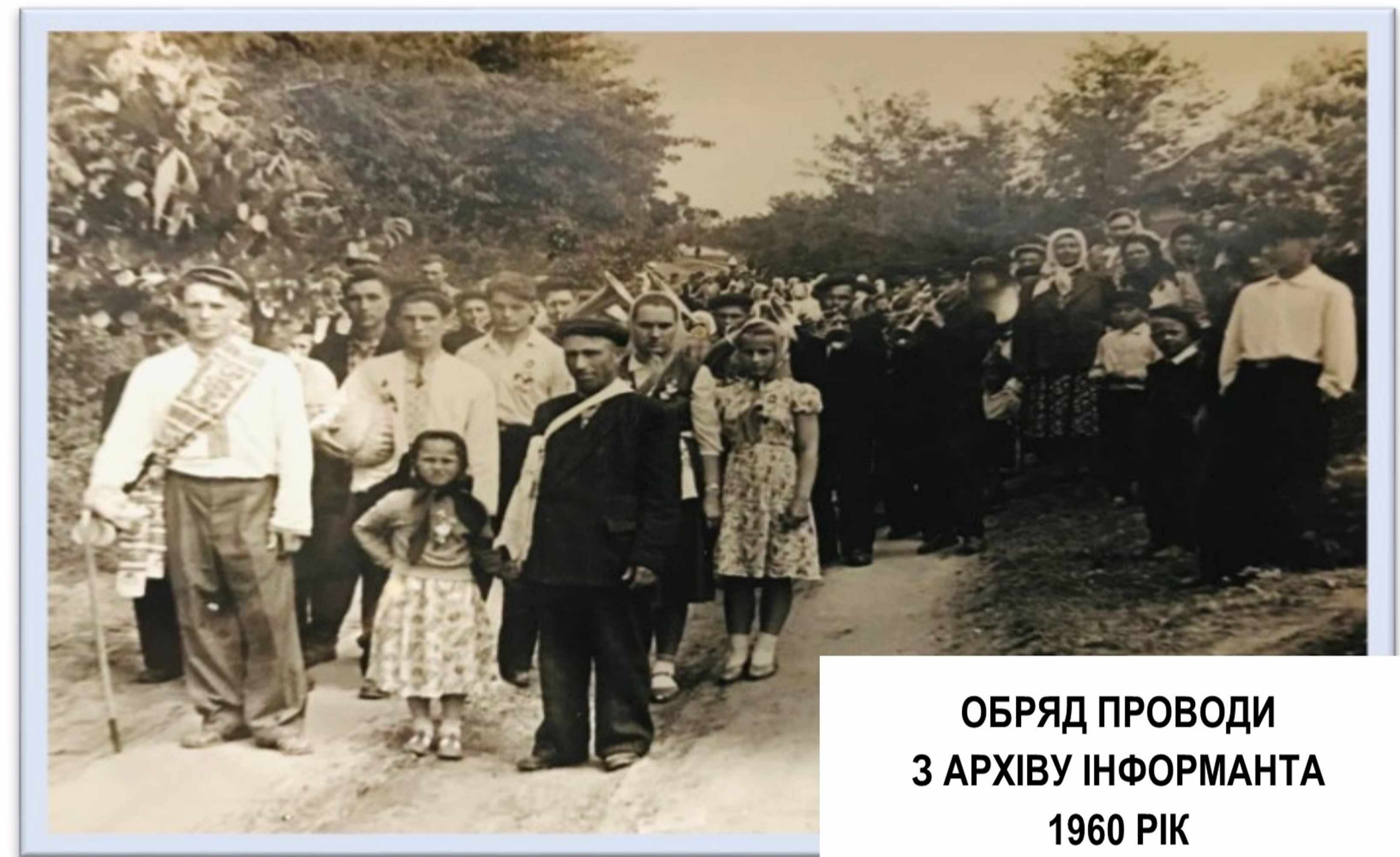
Науковий керівник: КАЗАКОВА ОЛЕНА СЕРГІЇВНА, методист Кіровоградської Малої академії наук учнівської молоді.

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

НАРОДНІ ПІСНІ В ОБРЯДАХ
ПЕРЕХОДУ КИРОВОГРАДЩИНИ

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

ЖАНР, ФУНКЦІЇ ТА ХУДОЖНІ ЗАСОБИ
ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙ, ПОЧУТТІВ У ПІСНЯХ
ОБРЯДІВ ПЕРЕХОДУ: БРАТЧИНИ, ОХРИЗУВАННЯ,
ПРОВОДИ, ЗАФІКСОВАНИХ НА КИРОВОГРАДЩИНІ.

ОБРЯД ПРОВІДИ
З АРХІВУ ІНФОРМАНТА
1960 РІК

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ:

ВИЗНАЧИТИ ОСНОВНІ ЖАНРИ, ФУНКЦІЇ,
ХУДОЖНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙ,
ПОЧУТТІВ В ПІСНЯХ ОБРЯДІВ ПЕРЕХОДУ –
БРАТЧИНИ, ОХРИЗУВАННЯ, ПРОВОДИ,
ЗАФІКСОВАНИХ НА КИРОВОГРАДЩИНІ.

ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ:

– ОЗНАЙОМИТИСЯ З ІСТОРІОГРАФІЄЮ,
ВИЗНАЧИТИ ДЖЕРЕЛЬНУ БАЗУ
ДОСЛІДЖЕННЯ;
– ОХАРАКТЕРИЗУВАТИ ЗАФІКСОВАНИ НА
КИРОВОГРАДЩИНІ ОБРЯДИ ПЕРЕХОДУ:
БРАТЧИНИ, ОХРИЗУВАННЯ, ПРОВОДИ;
– ДОСЛІДИТИ ЖАНРОВУ СПЕЦИФІКУ ТА
ФУНКЦІЇ ПІСЕНЬ В ОСНОВНИХ ЕТАПАХ
ОБРЯДІВ ПЕРЕХОДУ;
– ВИЗНАЧИТИ ХУДОЖНІ ЗАСОБИ ТА
ПРИЙОМИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙ,
ПОЧУТТІВ В ПІСНЯХ ОБРЯДІВ ПЕРЕХОДУ.

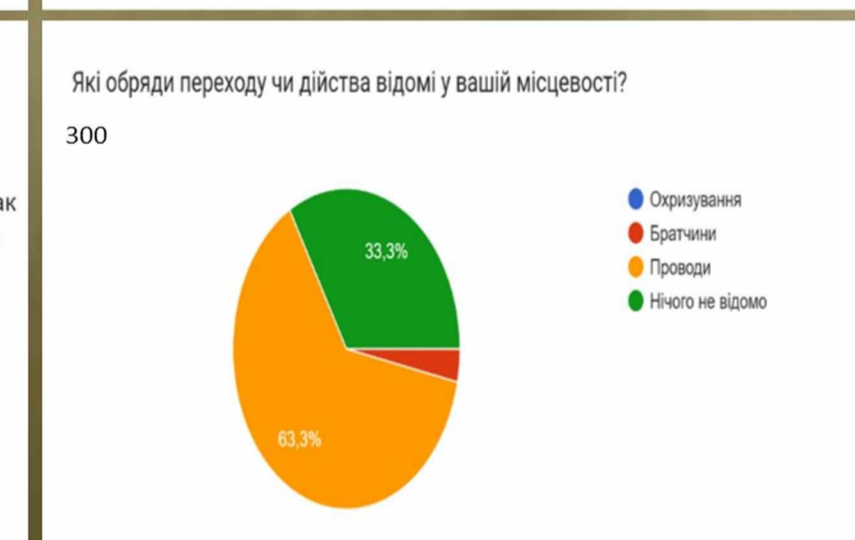
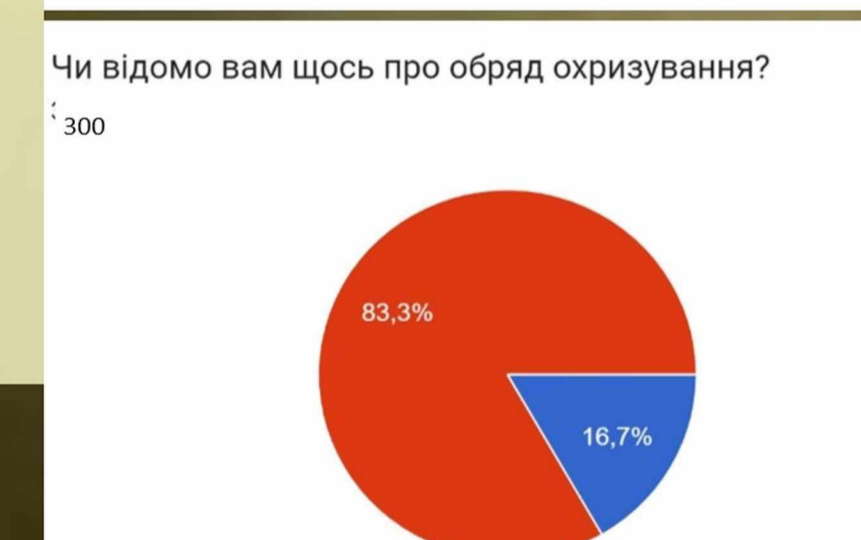
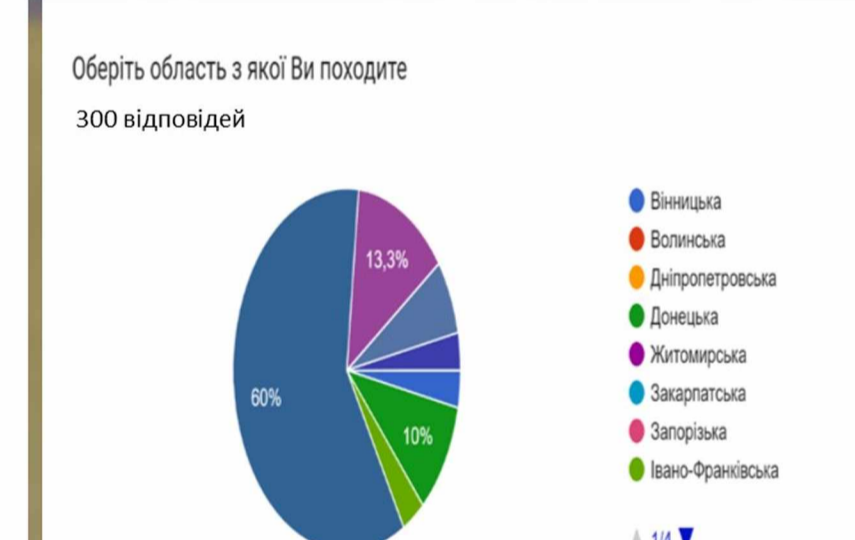
МАТЕРІАЛИ, ХІД ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

ПОЛЬОВІ МАТЕРІАЛИ
(СЦЕНАРІЇ ОБРЯДІВ ІЗ АРХІВУ ІНФОРМАНТІВ, ПІСНІ,
ЗАФІКСОВАНИ НА ТЕРИТОРІЇ
КИРОВОГРАДЩИНИ)

ПРОВЕДЕННЯ НЕРЕПРЕЗЕНТОВАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМІ
СТАНДАРТИЗОВАНОГО ІНТЕРВ'ЮВАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

СТВОРЕНИЙ ЗБІРНИК
«ХТО ОХРИЗУВАВСЯ, ТОЙ В ПАРУБКИ
ПОДАВСЯ – ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ ОБРЯДІВ ПЕРЕХОДУ
НА КИРОВОГРАДЩИНІ»

- ІСТОРИЧНИЙ МЕТОД ;
- ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНИЙ ;
- СИСТЕМНИЙ МЕТОД;
- ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ;
- ІНТЕРВ'ЮВАННЯ;
- БЕЗПОСЕРЕДНЄ СПОСТЕРЕЖЕННЯ;
- НАУКОВЕ ОПИСУВАННЯ;
- ФІКСАЦІЯ ПОЛЬОВОГО МАТЕРІАЛУ У ВИГЛЯДІ
АУДИОЗАПИСІВ ТА ВЕДЕННЯ ПОЛЬОВОГО ЩОДЕННИКА.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

ОБРЯД БРАТЧИН С. МИХАЙЛІВКА
З АРХІВУ ІНФОРМАНТА
ПОЧАТОК ХХ СТОЛІТТЯ

ОБРЯД ПРОВІДИ
«ПЕРЕЛИВАННЯ
ДОРОГИ» З АРХІВУ
ІНФОРМАНТА
1960 РІК

РЕСТАВРАЦІЯ ОБРЯДУ
ОХРИЗУВАННЯ З АРХІВУ АВТОРА
2022 РІК

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ВИСНОВКИ

ОБРЯД ПЕРЕХОДУ БІЛЬШІСТЬ ДОСЛІДНИКІВ ВИЗНАЧАЄ ЯК ПЕРЕХІД ЛЮДИНИ ВІД ОДНОГО СТАНУ ДО ІНШОГО, ЗМІНУ СТАТУСІВ. ЯВИЩЕ Є ДЕМОНСТРАЦІЄЮ СОЦІАЛЬНОЇ ІЄРАРХІЇ, ЦІННОСТЕЙ, ЯКІ ВІДІГРАЮТЬ ВАЖЛИВЕ ЗНАЧЕННЯ В РІЗНИХ КУЛЬТУРАХ. ІНІЦІАЦІЇ ВИВЧАЛИ А. ВАН ГЕННЕП, К. ЧИСТОВ, А. БАЙБУРІН, Г. ЛЮБИМОВА, В. ДАВІДЮК, В. ТОПОР, М. МАСРЧИК, А. БАЙБУРІН, В. БАЛУШОК, С. ВДОВИЧЕНКО ТА ІНШІ, АЛЕ ДО СИХ ПІР НЕМАЄ ЄДИНОГО ПОГЛЯДУ ЩОДО ЦИХ ОБРЯДІВ. ДЛЯ ПОВНОГО УЯВЛЕННЯ ЩОДО ОБРЯДУ ПЕРЕХОДУ ТРЕБА ЗВЕРТАТИ УВАГУ НА МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ, ТОМУ ЩО БУДЬ-ЯКА ЗМІНА СТАТУСУ ЛЮДИНИ – ЦЕ ТІСНА ВЗАЄМОДІЯ СВІТСЬКОГО ТА САКРАЛЬНОГО, А ЦЕ ПОТРЕБУЄ ВИКОНАННЯ ПЕВНИХ РИТУАЛІВ.

ПІСНЯ В ОБРЯДІ БРАТЧИНИ ВИКОНУЄ ВАЖЛИВУ ЄДНАЛЬНУ ФУНКЦІЮ, СУПРОВОДЖУЮЧИ ВСІ ЕТАПИ ОБРЯДУ. НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНИМ ЖАНРОМ ПІСЕНЬ У ЦЬОМУ ОБРЯДІ ПЕРЕХОДУ Є СУСПІЛЬНО-ПОБУТОВІ (ЖАРТИВЛИВІ). В ОБРЯДІ ОХРИЗУВАННЯ ОСНОВНИМ НАПОВНЕННЯМ Є ПІСНІ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ НЕ ТІЛЬКИ РОЗВАЖАЛЬНУ, ЕМОЦІЙНУ ФУНКЦІЮ, А Є ВИПРОБУВАЛЬНОЮ ЧАСТИНОЮ ДІЙСТВА. В ОБРЯДАХ ПРОВІДІВ ПІСНІ ВИКОНУЮТЬ ЗАХИСНУ ФУНКЦІЮ, ВИВІЛЬНЯЮТЬ ЕМОЦІЇ, ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ОБ'ЄДНАННЯ РОДИНИ.

ЗА ДОПОМОГОЮ ПІСЕНЬ СТВОРЮЄТЬСЯ ЦІЛІСНА КАРТИНА ЕМОЦІЙНО-НАСТРОЄВОЇ ЄДНОСТІ В ОБРЯДАХ ПЕРЕХОДУ. ПРОАНАЛІЗУВАВШИ ПІСНІ ЯК ЗАСІБ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙ МОЖНА СТВЕРДЖУВАТИ, ЩО ОСНОВНА ЇХ ФУНКЦІЯ – ВІДТВОРЕННЯ НАЙГЛИБШИХ ПОЧУТТІВ, ПЕРЕЖИВАНЬ, ХВИЛЮВАНЬ ПІД ЧАС ПЕРЕХОДУ В ІНШИЙ СТАН, АЛЕ В ТОЙ ЖЕ ЧАС В КОЖНОМУ ОБРЯДІ ВОНИ НАБУВАЮТЬ ДОДАТКОВИХ КОНОТАЦІЙ. ЗОСЕРЕДЖЕННЯ НЕ СКІЛЬКИ НА ПОЧУТТЯХ, ПЕРЕЖИВАННЯХ, А СКІЛЬКИ НА ЗОВНІШНІХ ПОДІЯХ. З ОДНОГО БОКУ, МИ СПОСТЕРІГАЄМО СИМВОЛІЧНІ СИТУАЦІЇ З ПЕВНИМ ПІДТЕКСТОМ, З ІНШОГО – ЯСКРАВІ ПЕРЕВТІЛЕННЯ ДІВЧАТ ЧИ ХЛОПЦІВ ПІД ЧАС ОБРЯДІВ ПЕРЕХОДУ.

ПРОВІВШИ СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ СЕРЕД МЕШКАНЦІВ КИРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ВНУТРІШНЬОПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ, МИ ДІЙШЛИ ВИСНОВКУ, ЩО ОБРЯД ПРОВІДІВ ВІДОМИЙ В УСІЙ УКРАЇНІ, АЛЕ МАЄ СВОЇ ВІДМІННІ РИСИ В КОЖНОМУ РЕГІОНІ. ЩОДО ОБРЯДУ ОХРИЗУВАННЯ, БРАТЧИН – ЦЕ НЕРОЗПОВСЮДЖЕНЕ, АВТЕНТИЧНЕ ЯВИЩЕ, ЯКЕ ВИНИКЛО В СЕРЕДНЬО-НАДДНІПРЯНСЬКІЙ ЧАСТИНІ КИРОВОГРАДЩИНИ. ТАКОЖ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВКАЗАЛИ, ЩО БІЛЬШІСТЬ ВИКОРИСТОВУЄ ТІЛЬКИ ДЕЯКІ ЕТАПИ ОБРЯДУ В СУЧАСНОСТІ, АЛЕ ПЛАСТ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ ПОЧИНАЄ ВІДРОДЖУВАТИСЯ, СПІВАЮТЬСЯ ЯК ЛІРИЧНІ, РОДИННО-ПОБУТОВІ, ТАК І СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВІ ВІЙСЬКОВІ ПІСНІ ПРИ ВИПРОВАДЖЕННІ НА ВІЙНУ.